

Başvuru Numarası : 2024/2562
Toplantı Tarihi/Sayısı : 18.09.2025/248
Karar Numarası : 2025/620
Başvuran : İ.P.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : A.B.K.
(Kadıköy Eski ... Noteri)
1- Av. İ.Y. 2- Av. Z.E.
Muhatap Vekili :
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURU KONUSU

1. Başvuru; başvuranın 65 yaşından büyük olması nedeniyle noterde gerçekleştireceği vekâletname çıkarma işleminde fiil ehliyetine ilişkin sağlık raporu sunulması zorunluluğunun yaş temelinde ayrımcılık yasağını ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. 14/6/2024 tarihinde vekaletname tanzim ettirmek amacıyla Kadıköy ... Noterliğine gittiğini, görevli personel tarafından 65 yaş ve üstü kişilerin hukuki ehliyetlerini gösterir doktor raporu alması gerektiği gerekçesiyle işleminin yapılmadığını,

b. Kendisinin görevli personele; akıl sağlığının yerinde olduğunu, bir üniversitede aktif olarak Dekanlık görevini icra ettiğini, Sağlık Müdürlüğüne bağlı bir muayenehane işlettiğini, Profesör Doktor unvanına sahip olduğunu belirttiğini ve bunlara ilişkin belgeleri göstermesine rağmen işleminin yapılmadığını,

c. Konu ile ilgili olarak 30/6/2024 tarihinde Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) üzerinden şikayet başvurusunda bulunduğunu, başvurusuna ilişkin olarak Türkiye Noterler Birliği Denetleme Kurulu Başkanlığı tarafından verilen 7/11/2024 tarihli cevap yazısında; "İşlem ilgisinin yaşlılık, hastalık veya dış görünüşü nedeniyle yeteneğinden şüphe edilmesi veya bu konuda ihbar ve şikayet bulunması durumunda

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

temyiz kudretinin varlığının doktor raporuyla saptanması gerektiği, bu hususun değerlendirilmesinin Kanun ve Yönetmelik hükümleri gereğince noterin takdir ve yetkisi içerisinde bulunduğu, (...) bu bağlamda, Noterlik uygulamasında mevzuata aykırılık bulunmadığı” anlaşılmakla, Noterler Birliği tarafından yapılacak bir işlem bulunmadığına karar verildiğini,

ç. İşleminin gerçekleştirilmemesinden sorumlu olan noter, imza yetkili başkatip ile bankodaki görevliden şikayetçi olduğunu belirtmekte ve yalnızca yaşından dolayı noterlik işleminin yapılmayarak kendisinden sağlık raporu talep edilmesinin yaş temelinde ayrımcılık yasağını ihlal ettiğini iddia etmektedir.

3. Başvuranın iddiaları hakkında Kadıköy ... Noterliğinden yazılı görüşü talep edilmiştir. Kadıköy ... Noterliği tarafından gönderilen 18/12/2024 tarihli cevabi yazıda; başvuruya konu işlemin gerçekleştiği tarihte A.B.K.'nin Noter olarak görev yaptığı ve K.'nin 9/9/2024 tarihinde emekliye ayrıldığı belirtilmiştir.

4. Bunun üzerine, Kadıköy Eski ... Noteri A.B.K.'dan 24/12/2024 tarihli yazıyla yazılı görüşü talep edilmiştir. Kadıköy Eski ... Noteri, 7/1/2025 tarihinde sunduğu görüş yazısında;

a. Kadıköy ... Noterliğinden 9/9/2024 tarihinde 65 yaşını doldurmuş olması nedeniyle emekliye ayrıldığını,

b. İşlem esnasında Noterlikte olmadığını, bu durumun başvuranın dilekçesinde de yer aldığını, buna rağmen Noterlikte görevli personelin söz ve davranışlarından dolayı kendisinin sorumlu tutulduğunu,

c. Noterliği döneminde başvuranın iddia ettiği gibi 65 yaş ve üzeri tüm vatandaşlardan sağlık raporu istenmesi yönünde bir talimatının olmadığını,

ç. 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 72'nci maddesi gereğince akıl sağlığı için ilgililerden rapor talep edilmesinin her yaş için mümkün olduğunu ve yasal yükümlülükten kaynaklandığını, zira Türkiye Noterler Birliği Denetleme Kurulu Başkanlığının 7/11/2024 tarihli yazısında da söz konusu durumun vurgulandığını,

d. Noterlik Kanunu gereğince gerek görüldüğü takdirde, ilgiliden rapor istenmesinin kişinin hukuki menfaatini ve hukuki güvenliğini korumaya yönelik olduğunu, yaş temelinde ayrımcılık teşkil etmediğini,

e. Bir kısım yöneticilerin ve serbest meslek mensuplarının belli bir yaşın üzerinde dahi çalışabiliyor olmalarının tıbbi gerçekleri yok saymayacağını, 65 yaşın noterlik ve noter personeli dahil pek çok kurumda ve kamu kurumlarında emeklilik yaşı olarak kabul edildiğini, her 65 yaş üzerindeki kişiden rapor talep etmediklerini fakat ilgilinin ehil olup olmadığından özenle emin olmaya çalıştıklarını, bu uygulamanın ilgiliyi korumanın yanında hukuki ihtilafı azaltmaya yönelik olduğunu ifade etmektedir.

5. Muhatabın yazılı görüşü 7201 sayılı Tebligat Kanunu gereğince usulüne uygun olarak 31/1/2025 tarihinde başvurana iletilmiştir. Başvuran muhatabın iddialarına karşılık yasal süre içerisinde sunduğu cevap yazısında özetle;

a. Noterin, bir işin yapılmamasından veya hatalı yahut eksik yapılmasından dolayı zarar görmüş olanlara karşı Noterlik Kanunu'nun 162'nci maddesi gereğince sorumlu olduğunu,

b. Noterlikteki işleminin yalnızca 65 yaşının üzerinde olması nedeniyle yapılmadığını, bunun dışında yaşlılığı nedeniyle yeteneğinden şüphe edildiğine dair herhangi bir gerekçenin tarafına sunulmadığını,

c. Noterin doktor raporu isteyebilmesinin mutlak yetki değil bağlı yetki olduğunu, Noterlik Kanunu

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

gereğince Noterin ilgilinin yeteneği hakkında kanı sahibi olması gerektiğini, mevcut olayda ise Noter yetkililerinin kendisi hakkında nasıl ve ne tür bir kanı sahibi olduklarını beyan edemediklerini,

ç. Noterin savunmasının soyut iddialara dayandığını, somut herhangi bir belgeyle desteklenemediğini ve dilekçesi doğrultusunda gerekli işlemlerin yapılmasını talep etmektedir.

6. Başvuru konusu uyuşmazlığın açıklığa kavuşturulabilmesi amacıyla Türkiye Noterler Birliğinden 20/2/2025 tarihli ve ... sayılı yazıyla başvuru konusu işleme ilişkin görüşü istenmiştir. Türkiye Noterler Birliği 5/3/2025 tarihli ve ... sayılı görüş yazısında özetle;

a. Noterlik Kanunu'nun 91'inci maddesi uyarınca; Noterin ilgilinin yeteneği hakkında bir kanı sahibi olması gerektiği, temyiz kudretine sahip bulunan ve işlemin niteliğine göre gerekli yaşa girdiği anlaşılan herkesin hukuki işlemleri yapmaya ehil olup, bu yaşın resmi belgeyle saptandığı, ilgilinin yaşlılık, hastalık veya dış görünüşü itibarıyla yeteneğinden şüphe edilmesi veya bu konuda ihbar ve şikâyet bulunması hallerinde temyiz kudretinin varlığının doktor raporuyla saptandığı,

b. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünün, 19/3/2003 tarihli ve ... sayılı yazıyla Türkiye Noterler Birliğine gönderdiği, 229. Yüksek Sağlık Şurası'nın 20-21/2/2003 tarihli toplantısında alınan kararda; ülkemizde akli meleke (hukuki işlem yapma ehliyeti) raporlarının düzenlenmesi ile ilgili olarak uygulamada karşılaşılan bazı tereddütlerin genel olarak değerlendirildiği, 65 yaşın üstündeki kişilerin yapacakları hukuki işlemler ile ilgili olarak herkesten sağlık raporu istenmesi ve bunun rutin hale getirilmesinin, bu yaşın üzerindeki kişilere yönelik haysiyet kırıcı, ayrımcı bir uygulama olarak görüldüğü, Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı'nın 21'inci maddesiyle yaş nedeniyle ayrımcılığın yasaklandığı, ayrıca 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "*ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan her ergen kişinin fiil ehliyetinin olduğu*" genel kaidelerini getirdiği, bunun aksini iddia edenin iddiasını ispat ile yükümlü bulunduğu, bu nedenle, tüm yaşlılardan istenilerek bu kişileri ek külfetlerle yormamak için, yalnızca yapılacak hukuki işlemle ilgili olarak işlemin yapıldığı anda kişinin işlem yapma ehliyeti veya akli melekesinin yerinde olmadığından ciddi şüphe duyulması ve/veya bu yolda bir iddia ve şikâyetin bulunması halinde doktor raporu istenmesinin uygun olduğuna oybirliğiyle karar verildiği,

c. Söz konusu kararın Türkiye Noterler Birliği Yönetim Kurulunun 17/4/2003 tarihli toplantısında görüşüldüğü ve alınan karar doğrultusunda işlem yapılmasına karar verildiği, bu doğrultuda Türkiye Noterler Birliğine ait Birleştirilmiş (2) sayılı Genelge'yle; 65 yaşından büyük olması gerekçe gösterilerek kişilerden doğrudan rapor istenmesi uygulamasının doğru olmadığı, 65 yaşından küçük olsa dahi, ilgilinin işlem yapma ehliyeti ya da akli melekelerinin yerinde olmadığına yapılan görüşme sonucu ciddi bir şüphe duyulması ya da bu hususta ihbar/şikâyet/iddia bulunması halinde buna ilişkin doktor muayenesi ve raporunun istenmesinin gerektiği hususlarında tüm Noterliklere duyuru yapıldığı ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

7. Anayasa'nın "*Kanun önünde eşitlik*" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) *Çocuklar, yaşlılar,*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

özürülüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

8. Anayasa'nın "Çalışma ve sözleşme hürriyeti" başlıklı 48'inci maddesi şöyledir:

"Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. (...)"

9. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi şöyledir:

"d) Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi" ifade eder.

10. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür."

11. 6701 sayılı Kanun'un "Ayrımcılık türleri" başlıklı 4'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır: a) Ayrı tutma. b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama. c) Çoklu ayrımcılık. ç) Doğrudan ayrımcılık. d) Dolaylı ayrımcılık. e) İşyerinde yıldırma. f) Makul düzenleme yapmama. g) Taciz. ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık.

(2) Eşit muamele ilkesine uyulması veya ayrımcılığın önlenmesi amacıyla idari ya da adli süreçleri başlatan yahut bu süreçlere katılan kişiler ile bunların temsilcilerinin, bu nedenle maruz kaldıkları olumsuz muameleler de ayrımcılık teşkil eder."

12. 6701 sayılı Kanun'un "Ayrımcılık yasağının kapsamı" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar."

13. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

bendinde Kurumun, “ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmekle görevli olduğu” düzenlenmiştir.

14. 6701 sayılı Kanun’un “İspat yükü” başlıklı 21’inci maddesi şöyledir:

“Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

15. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrasında “Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.” hükmünü haizdir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında “İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapabilir. Ancak Kurum telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan da başvuruları kabul edebilir.” hükmü yer almaktadır. Başvuranın dilekçesinden 6701 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden yaş temeli ile bağlantılı olarak ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır. Başvuran, muhatap Kadıköy ... Noterliğinin başvuru konusu teşkil eden uygulaması hakkında CİMER üzerinden yaptığı şikayet başvurusuna ilişkin belgeleri dosyaya eklemiştir. Bu kapsamda; başvuranın ayrımcılık yasağının ihlali niteliğinde olduğunu iddia ettiği uygulamanın düzeltilmesi için muhataba başvurduğu anlaşıldığından başvurunun esas incelemesi yapılabilecek bir başvuru olduğu sonucuna varılmıştır.

16. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde de özel olarak düzenlenmektedir. Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin (İHEB) 2’nci maddesi şöyledir: “Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.” BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi’nin (MSHS) 2’nci maddesine göre “Herkes yasalar önünde eşittir ve hiçbir ayırım gözetilmeksizin yasalarca eşit derecede korunur. Bu bakımdan yasalar her türlü ayrımı yasaklayacak ve ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka fikir, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum veya diğer statüler gibi her bağlamda ayrımcılığa eşit ve etkili korumayı temin edecektir.” Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin (AİHS) 14’üncü maddesine göre ise “Bu Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.”

17. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında ayrımcılık; objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak şeklinde tanımlanmıştır (AİHM, Willis/Birleşik

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Krallık, B. No: 36042/97, 11/6/2002, para. 48; AİHM, *Okpisz/Almanya*, B. No: 59140/00, 25/10/2005, para. 33). AİHM'e göre, farklı muamele, nesnel ve makul bir gerekçeye sahip değilse yani meşru bir amaç gütmüyorsa veya muamele kapsamında kullanılan araçlar ile gerçekleştirilmek istenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmuyorsa ayrımcı bir nitelik kazanmaktadır (AİHM, *Mazurek/Fransa*, B. No: 34406/97, 1/5/2020, para. 48).

18. Anayasa Mahkemesine (AYM) göre, Anayasa'nın 10'uncu maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi Anayasa'da güvence altına alınan hak ve özgürlüklerden yararlanılırken nesnel ve haklı bir neden olmaksızın aynı veya benzer durumda bulunan kişilere farklı muamelede bulunulmasını yasaklamaktadır. Nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmayan, diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa'nın 10'uncu maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilir (AYM, *Nuriye Arpa*, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 58).

19. Anayasa'nın 10'uncu maddesi ve 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde, kişilerin hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşit muamele görme hakkı güvence altına alınırken, 6701 sayılı Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaklanmıştır.

20. Başvuruya konu olayda başvuran; vekaletname tanzim ettirmek amacıyla Kadıköy ... Noterliğine gittiğini, görevli personel tarafından 65 yaş ve üstü kişilerin hukuki ehliyetlerini gösterir doktor raporu alması gerektiği gerekçesiyle işleminin yapılmadığını, bu nedenle yaş temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiğini iddia etmektedir.

21. Avrupa Sosyal Şartı'na göre devletlerin, yaşlıların mümkün olduğu kadar uzun süre toplumun aktif üyesi olarak kalmasını ve bağımsız yaşamlar sürmelerini sağlama yükümlülüğü bulunmaktadır. Yaşlılara karşı ayrımcılık, yaşlı bireylerin insan haklarından yararlanmalarının önünde önemli kişisel, sosyal ve toplumsal boyutlarda onların değerini düşürmeye, yetkinliklerini ve fırsatlarını azaltmaya yönelik varsayımlara dayalı olarak ortaya çıkması nedeniyle insan haklarının eşitlik, evrensellik, saygınlık ve özerklik değerleriyle bağdaşmayan bir tutum olarak karşımıza çıkmaktadır. Nasıl ortaya çıktığına bağlı olarak ayrımcılığa uğramama, kanun önünde eşitlik, çalışma, sosyal ve kültürel yaşama katılım hakları dâhil olmak üzere kanunlarla güvence altına alınan insan haklarının ihlalidir. En kötü durumda yaşlılara karşı ayrımcılık, yaşlı istismarına yol açıp yaşlı bireylerin durumu içselleştirerek maruz kaldıkları insan hakkı ihlallerini bildirme olasılıklarını azaltma riskini içerdiğinden yaşlılara karşı ayrımcılığın tüm boyutlarıyla ele alınması önem arz etmektedir (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), Yaşlı Hakları Raporu, Ankara, 2022, s. 69).

22. Yaşaya dayalı ayrımcılık salt belli bir yaş eşiğinin üstünde olması nedeniyle yaşlı olarak kabul edilen veya yaşlı olarak algılanan bireylere yönelik olumlu ya da olumsuz ön yargı, kalıp yargı ve ayrımcılık olarak tanımlanmaktadır (Council of Europe, *Against Ageism and Towards Active Social Citizenship for Older Persons*, 2021, s. 20). Bir ayrımcılık türü olarak yaş ayrımcılığının "a) Yaşlılara, yaşlılık ve yaşlanma sürecine karşı ön yargılı tutumlar, b) Özellikle istihdamda ve diğer sosyal rollerde yaşlılara yönelik ayrımcı uygulamalar, c) Genellikle art niyetli olmayan, yaşlılarla ilgili basmakalıp inançları sürdüren, yaşlıların yaşam

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

memnuniyetini sağlayan fırsatları azaltan ve yaşlıların saygınlıklarına zarar veren kurumsal uygulamalar ve politikalar” olmak üzere birbiriyle ilişkili üç yönü bulunmaktadır (TİHEK, Yaşlı Hakları Raporu, s.75).

23. BM Genel Kurulunun 16/12/1991 tarihli ve 46/91 sayılı kararı ile yaşlıların bağımsızlığını, katılımını, bakımını, kendilerini gerçekleştirmesini ve onurunu sağlayarak yaşlıların haklarını koruyacak hükümet programlarının geliştirilmesine rehberlik edecek ve teşvik edecek yaşam kalitesi standartlarına ilişkin ilkeler belirlenmiştir. Bu kapsamda “*saygınlık/insan onuruna yaraşır yaşam*” ilkesi; yaşlı bireylerin onurlu ve güvenli bir biçimde yaşayabilmelerini; sömürüden, fiziksel veya psikolojik istismardan uzak olmalarını; yaş, cinsiyet, ırk, etnik köken, engellilik veya başka bir nedene bakılmaksızın eşit muamele görmelerini ifade etmektedir (United Nations, Principles for Older Persons, General Assembly resolution 46/91 of 16 December 1991).

24. Yaşlılığın bunama ile denk görülmesi, yaşlı bireylerin bağımlı ve bakıma muhtaç olduğu gibi toplumda yerleşmiş algı ve kanaatler, bu kişilerin muhatap alınmamaları ve sosyal hayattan dışlanmaları gibi sonuçlara neden olmaktadır. Nitekim yaşlı bireylerin kişisel, sosyal ve toplumsal alanlarda yetkinliklerini ve fırsatlarını azaltmaya yönelik varsayımlara dayalı olarak ortaya çıkan bu ayrımcılık insan haklarının eşitlik, evrensellik, saygınlık ve özerklik değerleriyle çelişmektedir.

25. Yaşlılardan farklılıkları olmayan bireyler olarak söz edilmesi, yaşlanma sürecinin çoklu benzersiz deneyimler olarak algılanmaması, yaşlılık döneminin çeşitli ve heterojen durumları ile değil tek tip bir yaşam dönemi olarak nitelendirilmesi yaşlı ayrımcılığının göstergeleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Başka bir ifadeyle bireyler arası farklılıklar ihmal edilerek yaşlılar, yaşlanma ve yaşlılığa ilişkin kalıp yargılarla oluşturulan bu zihniyet “yaşlı ayrımcılığı” olarak adlandırılmaktadır.

26. Ulusal ve uluslararası mevzuat ve içtihatlar kapsamında yaş temelinde ayrımcılık objektif ve makul bir gerekçe olmaksızın yapılan herhangi bir farklı muamele olarak nitelendirilebilir. Ayrımcılık yasağının ihlal edilmediğini değerlendirmek için öncelikle ayrımcılığa neden olduğu iddia edilen işlemin ya da eylemin amacı ile sonucu arasındaki ilişkiye bakmak gerekmektedir. AİHM kararlarına göre, “*muameledeki farklılık, objektif ve makul bir gerekçeye sahip değilse*” ya da “*meşru bir amaç*” izlenmemişse ayrımcılık söz konusudur (AİHM, *Abdulaziz, Cabales ve Balkandali/Birleşik Krallık*, B. No. 9214/80; 9473/81; 9474/81, 25/05/1985, para. 72) Bu kapsamda başvuru konusu olayda ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediği değerlendirilirken ilk olarak başvuruda, ayrımcılığa yol açtığı öne sürülen temyiz kudretinin varlığına ilişkin doktor raporu istenmesinin objektif ve makul bir gerekçe ya da meşru bir amaç taşıyıp taşımadığı hususunun değerlendirilmesi gerekmektedir.

27. Somut olayda muhatap Kadıköy Eski ... Noteri, sunduğu yazılı görüşünde; işlem esnasında Noterlikte olmadığını, bu durumun başvuranın dilekçesinde de yer aldığını, buna rağmen Noterlikte görevli personelin söz ve davranışlarından dolayı kendisinin sorumlu tutulduğunu, Noterliği döneminde başvuranın iddia ettiği gibi tüm 65 yaş ve üzeri vatandaşlardan sağlık raporu istenmesi yönünde bir talimatının olmadığını, Noterlik Kanunu'nun 72'nci maddesi gereğince akıl sağlığı için ilgililerden rapor talep edilmesinin her yaş için mümkün olduğunu ve yasal yükümlülükten kaynaklandığını, Noterlik Kanunu gereğince gerek görüldüğü takdirde, ilgiliden rapor istenmesinin kişinin hukuki menfaatini ve hukuki güvenliğini korumaya yönelik olduğunu, bir kısım yöneticilerin ve serbest meslek mensuplarının belli bir yaşın üzerinde dahi çalışabiliyor olmalarının tıbbi gerçekleri yok saymayacağını, 65 yaşın noterlik ve noter personeli dahil pek çok kurumda ve kamu kurumlarında emeklilik

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

yaşı olarak kabul edildiğini, her 65 yaş ve üzerindeki kişiden rapor talep etmediklerini fakat ilgilinin ehil olup olmadığından özenle emin olmaya çalıştıklarını, bu uygulamanın ilgiliyi korumanın yanında hukuki ihtilafı azaltmaya yönelik olduğunu ifade etmektedir.

28. Öncelikle noterlerin, noterlik işlemlerinden doğan sorumlulukları üzerine bir değerlendirme yapmak gerekmektedir. Noterlik Kanunu'nun "*Noterlik mesleği*" başlıklı 1'inci maddesine göre "*Noterlik bir kamu hizmetidir. Noterler, hukuki güvenliği sağlamak ve anlaşmazlıkları önlemek için işlemleri belgelendirir ve kanunlarla verilen başka görevleri yaparlar.*" Buna göre noterler, hukuki güvenliği sağlamak ve anlaşmazlıkları önlemek amacıyla hukuki işlemleri belgelendirerek resmiyet kazandıran ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmekle yetkili kamu hizmeti yürüten kişilerdir. Kanun'un "*Dairenin niteliği ve kiralınması*" başlıklı 40'ıncı maddesine göre noterlik dairesinin resmi daire sayıldığı, dairenin kiralanmasının ve her türlü giderinin notere ait olduğu vurgulanmaktadır. Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin 30/9/2024 tarihli ve 2024/2028 Esas, 2024/2658 Karar sayılı Kararında da "(...) *Ne var ki, noterlik dairesinin tüzel kişiliği bulunmamaktadır. Bu nedenle tüzel kişiliği bulunmayan noterliğe husumet yöneltilemeyeceğinden açılan davada gerçek temsilci durumundaki notere davanın yöneltmesinin usule uygun olduğu anlaşılmaktadır (...)*" değerlendirmesinde bulunulmuştur. Bu çerçevede, noterlik dairesinin kamu tüzel kişiliği bulunmamakta ve kişilerin noterlik işlemlerinden doğan zararlarını gidermekle noterler sorumlu tutulmaktadır. Mezkûr Kanun'un "*Noterlerin hukuki sorumlulukları*" başlıklı 162'nci maddesine göre ise "*Stajiyer, katip ve katip adayları tarafından yapılmış olsa bile noterler, bir işin yapılmamasından veya hatalı yahut eksik yapılmasından dolayı zarar görmüş olanlara karşı sorumludurlar.*" Dolayısıyla muhatap her ne kadar işlem esnasında Noterlikte bulunmadığını, bu nedenle görevli personelin söz ve davranışlarından sorumlu olmadığını iddia etse de yasal düzenleme gereği Noterlikte görevli personelin iş ve işlemlerinden dolayı zarar görmüş olanlara karşı sorumluluğunun bulunduğu değerlendirilmiştir.

29. Muhatap, yasal düzenleme gereği akıl sağlığı için ilgililerden rapor talep edilmesinin her yaş için mümkün olduğunu, gerek görüldüğü takdirde ilgiliden rapor istenmesinin kişinin hukuki menfaatini ve hukuki güvenliğini korumaya yönelik olduğunu, her 65 yaş ve üzerindeki kişiden rapor talep etmediklerini fakat ilgilinin ehil olup olmadığından özenle emin olmaya çalıştıklarını, bu uygulamanın ilgiliyi korumanın yanında hukuki ihtilafı azaltmaya yönelik olduğunu ifade etmektedir.

30. Noterlik Kanunu'nun "*Noterlik İşlemlerinde Uyulması Gerekli Genel Hükümler*" başlıklı 1'inci Bölümünde yer alan 72'nci maddesine göre; "*Noterler, ilgililerin istemi üzerine, hukuki işlemleri belgelendirirler. Belgelendirme, bu kısım hükümleri ile diğer kanunlar ve yönetmelikte gösterilen şekilde yapılır. İlgili, belgelendirme isteminde bulunan kişidir. Noter, iş yaptıracak kimselerin kimlik, adres ve yeteneğini ve gerçek isteklerini tamamen öğrenmekle yükümlüdür.*" 13/7/1976 tarihli ve 15645 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Noterlik Kanunu Yönetmeliği'nin "*Yeteneğin Tespiti*" başlıklı 91'inci maddesine göre "*Noterin ilgilinin yeteneği hakkında bir kanı sahibi olması gereklidir. (...) İlgilinin yaşlılık, hastalık veya dış görünüşü itibariyle yeteneğinden şüphe edilmesi veya bu konuda ihbar ve şikâyet bulunması hallerinde temyiz kudretinin varlığı doktor raporu ile saptanır (...) Hukuki işlerin belgelendirilmesi anında ilgili iradesini serbestçe ve kendi isteğine uygun olarak beyan etmelidir. Beyanın tam ve eksiksiz olarak yazılması gereklidir. Yapılan işlemin niteliğine göre gerekli soruların sorularak*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

işlemin sonucu hakkında ilgiliye açıklama yapılması gereklidir.” Bununla birlikte Noterlik Kanunu'nun 1'nci maddesinde belirtildiği üzere mesleğinin kamu hizmeti niteliğinin bulunması, noterlerin hukuki güvenliği sağlamakla yükümlü olması ve noterlerin anlaşmazlıkları önlemek için işlemleri belgelendirmekle görevli olması göz önüne alındığında noterler tarafından kişilerin yaşlılığı, hastalığı veya fiziki durumu nedeniyle yeteneğinden şüphe edilmesi durumunda sağlık raporu talep edilmesinin hukuki güvenliği temin etmek amacıyla öngörüldüğü ve mevzuata uygunluğunun sağlanması hedeflendiği için meşru bir amaca dayandığı değerlendirilmiştir.

31. Bununla beraber belirtmek gerekir ki bir müdahale meşru bir amaç taşıyor olsa dahi bu müdahalenin demokratik siyasal toplum düzeninin gereklerine uygun kabul edilebilmesi için orantılı da olması gerekmektedir. Orantılılık; amaç ile araç arasında adil bir denge kurulmasını ve ulaşılmak istenen amaç ile başvuru olan tedbir arasında aşırı bir dengesizlik bulunmamasını ifade etmektedir. Orantılılık; ölçülülük ilkesinin elverişlilik ve gereklilik dâhil olmak üzere üç alt ilkesinden birisini oluşturmaktadır. Elverişlilik öngörülen müdahalenin ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, gereklilik ulaşılmak istenen amaç bakımından müdahalenin zorunlu olmasını yani aynı amaca daha hafif bir müdahale ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, orantılılık ise bireyin hakkına yapılan müdahale ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir (AYM, *Ömer Kılınç*, B. No: 2018/30695, 29/9/ 2021, para. 86). Orantılılık, kamu yararının korunması ile bireyin hak ve özgürlükleri arasında adil bir dengenin sağlanmasını gerektirmektedir. Öngörülen tedbirin bireyi olağan dışı ve aşırı bir yük altına sokması durumunda müdahalenin orantılı, dolayısıyla ölçülü olduğundan söz edilemez. Bu itibarla uygulanan tedbirle kişiye aşırı ve orantısız bir yük yüklenip yüklenmediğinin tespiti gerekmektedir (AYM, *Ömer Kılınç*, para. 88. ;AYM, *Ali Diren*, B. No: 2015/13108, 18/4/2018, para. 61).

32. 13/7/1976 tarihli ve 15645 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Noterlik Kanunu Yönetmeliği'ne göre, noterde işlem yapmak isteyen kişinin fiil ehliyetinin olup olmadığının değerlendirilmesi öncelikle hukuki işlemi düzenleyen kişiler, yani noterler tarafından yapılmalıdır. Kişinin yaşlılığı, hastalığı veya dış görünüşü nedeniyle akıl sağlığı hakkında bir şüphe oluşması durumunda sağlık raporu istenebilecektir. Somut olayda başvuran, işlem yapmak istediği noterlikte, kendisinin akıl sağlığına ilişkin herhangi bir ön değerlendirme yapılmaksızın yalnızca yaşlılığı gerekçe gösterilerek rapor talep edildiğini iddia etmektedir. Muhatap noterlik tarafından sunulan görüş yazısında ise; başvuranın fiil ehliyetinin varlığından neden şüphe duyulduğuna veya hangi davranışlarının bu yönde kuşku doğurduğuna dair somut bir gerekçeye yer verilmemiştir. Buna karşın, muhatap tarafından sunulan yazılı görüşte; fiil ehliyetinin tespitine yönelik rapor talebinin, yalnızca hukuki güvenliği sağlamak amacıyla değil aynı zamanda doğabilecek hukuki ihtilafları önlemeye yönelik olduğu şeklinde gerekçelere yer verildiği görülmektedir. Ancak, noterlik işlemlerinde, yalnızca hukuki güvenliği sağlamak ve ileride doğabilecek ihtilaflarda noterin sorumluluktan kurtulmasını temin etmek amacıyla; belli bir yaş eşliğinin üstündeki kişilerden bireysel değerlendirme yapılmaksızın rapor talep edilmesinin yaşlı bireyleri tekipleştiren, özerkliklerini ihlal eden ve yeterliliklerini sorgulayan bir tutumun ortaya çıkmasına yol açacağı değerlendirilmektedir.

33. AİHM, ayrımcılık iddiasında bulunan başvuruçunun kendisine farklı muamelede bulunulduğunu Mahkeme önünde göstermesi gerektiğini belirtmektedir. Ayrımcılığın Mahkeme önünde ispat edilmiş sayılması için başvuruçunun tarafından ileri sürülen deliller ve somut olayın özelliklerinin muamelede farklılığın olduğuna ilişkin makul

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

şüphenin ötesinde bir ispat oluşturması gerekmektedir. Mahkeme'ye göre Sözleşme'nin gerektirdiği ispat standardı, makul şüphenin ötesindeki ispattır (AİHM, *Velikova/Bulgaristan*, B. No: 41488/98, 18/5/1999, para. 92.). Nitekim 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 21'inci maddesine göre de başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması gerekmektedir.

34. Somut olayda; başvuranın bir üniversitede Dekanlık görevini yürütmesi, Profesör Doktor unvanıyla ders vermeye devam etmesi, Sağlık Müdürlüğüne bağlı bir muayenehane işlettiğini beyan etmesi ve buna ilişkin belgeleri Noterlik personeline sunmasına rağmen, muhatap tarafından, başvuranın hangi hareketlerinin işlem yapma yetisi konusunda şüpheye sebebiyet verdiğine ilişkin somut bir gerekçe gösterilmeksizin veya şüphe sebepleri tutanak altına alınmaksızın doktor raporu istenmesinin, noterliklerce belli bir yaştan üstündeki kişilerden ön değerlendirme yapılmadan rapor istenmesi uygulamasının bir uzantısı olduğu değerlendirilmiştir. Kaldı ki, başvuru konusu hakkında Türkiye Noterler Birliği tarafından sunulan görüş yazısında da 65 yaşından büyük olunması neden gösterilerek doğrudan rapor istenmesi uygulamasının doğru olmadığı, 65 yaşından küçük olsa dahi yapılan görüşme sonucu ilgilinin işlem yapma ehliyetinin ya da akli melekelerinin yerinde olmadığına dair ciddi bir şüphe duyulması ya da bu hususta ihbar/şikayet/iddia bulunması halinde buna ilişkin doktor muayenesi ve raporunun istenmesinin gerektiği hususlarında tüm Noterliklere duyuru yapıldığı ifade edilmiştir.

35. Noterlik mesleğinin kamu hizmeti niteliğinde olmasının ve noterlerin hukuki güvenliği sağlamakla yükümlü olmasının kabulü ile birlikte kamu yararının korunması ile bireyin hak ve özgürlükleri arasında adil bir dengenin sağlanması da gerekmektedir. Her ne kadar Noterlik Kanunu Yönetmeliği'nde, yaşlılığı nedeniyle hukuki işlem yeteneğinden şüphe edilen kişilerden sağlık raporu istenmesi, mevcut işlemin sıhhati ve hukuki güvenliğinin sağlanması amacıyla getirilmişse de Yönetmelik'te yer alan kıstaslar doğrultusunda, ön değerlendirmeye alınmaksızın başvurandan doktor raporu istenmesinin yaş temelinde ayrımcı bir uygulama teşkil ettiği, keyfi bir uygulama olduğu, başvurana orantısız bir külfet yüklediği, dolayısıyla yapılan uygulamanın orantılı ve ölçülü olmadığı değerlendirilmiştir.

36. Tüm bu açıklamalar birlikte ele alındığında; hukuki işlemlerde notere başvuran belirli bir yaş eşiğinin üstündeki bireylerden herhangi bir değerlendirme yapılmaksızın sağlık raporu istenmesinin, bireyler için maddi ve manevi kayıplara sebebiyet vereceği, ilk olarak bireyin işleminin gerçekleştirilmemesi ile bu kaybın yaşanacağı, yaşlılığın bunama ile denk görülmesine ilişkin kalıp yargıların yaşlı bireylerin özerkliğine müdahale edilmesine, yetilerinin sorgulanmasına neden olacağı ve yaşlı olmalarına bağlı olarak ayrımcı ve haysiyet kırıcı travmatik bir sürece maruz bırakılacakları değerlendirilmektedir. Sonuç olarak yönetmelikle getirilen düzenleme meşru bir amaç taşısa da uygulamada makul bir denge gözetilmediğinden meşru amacın orantılı olmadığı, noterlerin bireylerin haklarını kısıtlayıcı eylemlerine ilişkin karineleri ortaya koyması gerekirken ayrımcılık yasağı ihlaline ilişkin makul bir gerekçe sunulmadığı kanaatiyle yaş temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

37. İhlalin etki ve sonucunun ağırlığı ile muhatabın ekonomik durumu ve hukuki konumu göz önünde bulundurularak ihlal konusu eylemle ilgili muhataba 100.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

V. KARAR

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Muhatap A.B.K. hakkında 100.000,00 TL (YüzBin TL) İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASINA,

C. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

Ç. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

18/9/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
II. Başkan

Prof. Dr. Fahrettin ALTUN
Kurul Başkanı
(Görevli)

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

Av. Fatma ÇINAR
Kurul Üyesi
(Görevli)

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dr. Ömer ÇELEN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Tayyip UÇAR
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>